

РЕШЕНИЕ

№ ТК-1

от 19.06.2023 г.

КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

на закрито заседание, проведено на 19.06.2023 г., след като разгледа искане по писмо с вх. № Е-15-59-16 от 23.05.2023 г. от „Ай Си Джи Би“ АД за одобрение по отношение на предлагането на неосвободения преносен капацитет в точката на междусистемно свързване на газопровода IGB с националния системен газопреносен оператор на Р Гърция в търговете по тържния календар, публикуван от Европейската мрежа за преносните оператори на газ, включително одобрение относно процентното заделяне на капацитет спрямо техническия съгласно Регламент (ЕС) 2017/459 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно механизмите за разпределяне на капацитет в газопреносни системи и за отмяна на Регламент (ЕС) № 984/2013, установи следното:

С писмо с вх. № Е-15-59-16 от 23.05.2023 г. (изх. № V-17 от 23.05.2023 г.) „Ай Си Джи Би“ АД е поискало от Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) и от Регулаторния орган за отпадъци, енергия и вода на Р Гърция (Регулаторния орган на Р Гърция) одобрение по отношение на предлагането на неосвободения преносен капацитет в точката на междусистемно свързване на газопровода IGB с националния системен газопреносен оператор на Р Гърция (DESFA) в търговете по тържния календар, публикуван от Европейската мрежа за преносните оператори на газ (ЕМОПС), включително одобрение относно процентното заделяне на капацитет спрямо техническия съгласно Регламент (ЕС) 2017/459 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно механизмите за разпределяне на капацитет в газопреносни системи и за отмяна на Регламент (ЕС) № 984/2013 (Регламент (ЕС) 2017/459, Регламента).

Въз основа на извършения анализ на фактите и обстоятелствата, се установи следното:

С Решение № Р-ВО-2 от 08.08.2018 г. на КЕВР и Решение № 768/2018 на Регулаторния орган на Р Гърция е прието Окончателно съвместно решение от м. август 2018 г. на националните регулаторни органи относно заявлението за освобождаване на „Ай Си Джи Би“ АД. С това решение на „Ай Си Джи Би“ АД е предоставено временно освобождаване от задълженията за: независимост на оператора по чл. 81в от Закона за енергетиката (ЗЕ), предоставяне на достъп и регулиране на цените на предоставяните услуги в съответствие с правилата и условията на част четвърта от същото решение. Временното освобождаване е предоставено за срок от 25 години от датата на търговска експлоатация. „Ай Си Джи Би“ АД е титуляр на лицензия № Л-576-06 от 04.11.2021 г. за дейността „пренос на природен газ“ за територията на Р България.

С Решение № СН-1 от 01.07.2022 г. на КЕВР и Решение № 593 от 30.06.2022 г. Регулаторния органа на Р Гърция са приели Окончателно съвместно решение за сертифициране на „Ай Си Джи Би“ АД като независим преносен оператор.

Съгласно Регламент (ЕС) 2017/459 операторите на преносни системи предлагат капацитет посредством една или ограничен брой съвместни уеб-базирани платформи за резервиране. Търговете за капацитетни продукти на платформите за резервиране се извършват съгласно тържен календар, публикуван от ЕМОПС за всяка газова година. Съгласно чл. 11 от Регламента чрез тържната процедура се предлага годишен стандартен

продукт за капацитет най-малко за следващите 5 газогодини и най-много за следващите 15 газогодини.

„Ай Си Джи Би“ АД е длъжно въз основа на Регламент (ЕС) 2017/459 да предлага неосвободения капацитет (с изключение на заделения капацитет, който ще се предлага на краткосрочна база) на годишните търгове съгласно тръжния календар, публикуван от ЕМОПС. Търгът за резервиране на твърд годишен капацитетен продукт за газова година 2023/2024 е насрочен за 03.07.2023 г.

В писмо вх. № Е-15-59-16 от 23.05.2023 г. (изх. № V-17 от 23.05.2023 г.) „Ай Си Джи Би“ АД е посочило, че се очаква точката на междусистемно свързване на газопровода IGB с гръцкият газопреносен оператор DESFA да бъде въведена в търговска експлоатация заедно с въвеждането в експлоатация на плаващ терминал за регазификация край гр. Александруполис, Гърция (FSRU Alexandroupolis). В тази връзка, се посочва, че въвеждането в експлоатация на FSRU Alexandroupolis, по предварителна информация, е планирано за 1 януари 2024 г., което не съвпада с началото на газова година 2023/2024 – 01 октомври 2023 г.

С оглед изложеното, „Ай Си Джи Би“ АД е поискало одобрение от КЕВР и Регулаторния органа на Р Гърция на начина на предлагане на капацитета на точката на междусистемно свързване с DESFA на годишните търгове за капацитет през м. юли 2023 г., както следва:

1. „Ай Си Джи Би“ АД да предлага неосвободения преносен капацитет като „конкуриращи се капацитети“ съгласно Регламент (ЕС) 2017/459 между точката на междусистемно свързване с TAP и точката на междусистемно свързване с DESFA. Дружеството посочва, че това се налага, тъй като капацитетът в една от тези точки не може да бъде разпределен без от това автоматично да последва намаляване (изцяло или частично) на капацитета в другата точка;

2. „Ай Си Джи Би“ АД да предлага неосвободения преносен капацитет на точката на междусистемно свързване с DESFA като квази-годишен преносен капацитет, чието резервиране и ползване да е отложено във времето, като влиза в сила от началната дата на търговската експлоатация на точката на междусистемно свързване с DESFA (и FSRU Alexandroupolis). Ползването на такъв капацитет ще започне напред във времето през газова година 2023/2024, а не от нейното начало 1-ви октомври. Точката на междусистемно свързване с DESFA все още няма да бъде активна по време на годишните търгове през м. юли, като „Ай Си Джи Би“ АД предлага горния подход с цел да бъде осигурена адекватна възможност на потенциалните ползватели за резервиране на капацитет, като се отчете непосредствено предстоящото развитие на инфраструктурата в региона – въвеждане в експлоатация на точката на междусистемно свързване с DESFA (и FSRU Alexandroupolis). Според дружеството, така участниците на газовия пазар ще могат в пълна степен да се възползват от взаимодействието между отделните газови съоръжения, като приложат търговски стратегии, които да им позволят цялостно използване на инфраструктурните решения. В периода от 1 октомври 2023 г. до началната дата на търговска експлоатация на точката на междусистемно свързване с DESFA, неосвободеният преносен капацитет ще бъде предлаган от „Ай Си Джи Би“ АД под формата на съответните краткосрочни продукти съгласно календара на ЕМОПС на точката на междусистемно свързване с TAP. Тези обстоятелства ще залегнат като условие към продуктите за капацитет, посочени на платформите за предлагане на капацитет, при обявяване на търговете на 3 юни 2023 г. „Ай Си Джи Би“ АД предлага следната формулировка: ползвателят резервира капацитетния продукт, съответно „Ай Си Джи Би“ АД предоставя преносните услуги през тази точка на междусистемно свързване, считано от датата на търговска експлоатация на точката на междусистемно свързване с DESFA. Датата на търговска експлоатация се известява от „Ай Си Джи Би“ АД не по-късно от 1 месец преди нейното настъпване;

3. „Ай Си Джи Би“ АД да предлага по време на годишните търгове през юли 2023 г. годишен прекъсваем капацитет в обратна посока само на точките на междусистемно свързване с „Булгартрансгаз“ ЕАД и с TAP за 1 газова година, защото по предварителна информация, отчитайки особеностите, DESFA не възнамерява да предлага входен капацитет, а само изходен капацитет свързан с доставки от FSRU Alexandroupolis. Според „Ай Си Джи

Би“ АД следва да се извършва оценка на динамиката на газовия пазар и потенциалните потоци от север на юг на годишна база;

4. „Ай Си Джи Би“ АД да предлага неосвободения твърд капацитет в права посока на точката на междусистемно свързване с ТАР като негрупирани на годишните търгове през юли 2023 г. със следните съображения: от една страна, към настоящия момент, единствената възможност за пренос на природен газ от газопреносната мрежа на DESFA до междусистемния газопровод IGB, е посредством ТАР и техния капацитетен продукт „маршрут 3“, предвид това, че дори и след влизане в експлоатация на точката на междусистемно свързване с DESFA, през първите няколко години точката ще осигурява достъп само на ползватели на FSRU Alexandroupolis. От друга страна, мрежови ползвател, който е резервирал продукт „маршрут 3“ в газопровода ТАР, не може да резервира групирани капацитет изход газопровод ТАР и вход междусистемен газопровод IGB. Това прави невъзможен преносът на природен газ от DESFA до IGB през ТАР, освен за освободените ползватели на IGB, които имат резервиран дългосрочен входен капацитет в IGB и могат да го използват в комбинация с „маршрут 3“ в ТАР, което от своя страна дава предимство на освободените ползватели на мрежата на „Ай Си Джи Би“ АД, пред неосвободените. В допълнение, операторът (ТАР) не възнамерява да предлага годишен капацитет, а целият неосвободен капацитет се предлага на краткосрочна база. Предвид посоченото и поради това, че „Ай Си Джи Би“ АД към момента предлага неосвободения твърд капацитет в права посока като негрупирани на краткосрочна база на точката на междусистемно свързване с ТАР, дружеството счита за целесъобразно да предлага неосвободения твърд капацитет в права посока на точката на междусистемно свързване с ТАР като негрупирани на годишните търгове през юли 2023 г.;

5. „Ай Си Джи Би“ АД иска одобрение от КЕВР и Регулаторния орган на Р Гърция в съответствие с изискването за заделяне на определено количество от съществуващия технически капацитет, което да бъде предлагано на краткосрочна база съгласно чл. 8, т. 6 и т. 7, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2017/459 да задели 10% от съществуващия технически капацитет във всяка точка на междусистемно свързване за първите 5 газови години, както и 20% от съществуващия технически капацитет във всяка точка на междусистемно свързване от 6-тата до 10-тата газова година (включително) в случай, че дружеството реши да предложи капацитет за повече от 5 газови години. Капацитетът за краткосрочни продукти, изчислен по-горе, ще бъде заделен само от неосвободения капацитет съгласно Решението за освобождаване на „Ай Си Джи Би“ АД.

Във връзка с горните искания на „Ай Си Джи Би“ АД Регулаторният орган на Р Гърция е провел обществена консултация, като е отправило покана към всички заинтересовани страни да изпратят мнения в периода 24-26 май 2023 г. Регулаторният орган на Р Гърция е провел тази процедура във връзка с публичната консултация относно търговете за капацитет в новите точки на гръцката газопреносна система – Амфитрити и Комотини. В хода на публичната консултация са получени становища от Dera Commercial S.A., Edison SPA и Gastrade. С писмо с изх. № V-23 от 30.05.2023 г. „Ай Си Джи Би“ АД е представило отговор на дружеството до двата регулаторни органа по изложеното от Dera Commercial S.A., Edison SPA и Gastrade.

Dera Commercial S.A. посочва, че търгът за „конкурентен капацитет“ между точките на междусистемно свързване с ТАР и с DESFA следва да се проведе след обявяване на датата за започване на търговска експлоатация на FSRU Александруполис, като се има предвид, че все още не е определена конкретна дата. В тази връзка, Dera Commercial S.A. счита, че потребителите ще бъдат изложени на неоснователни и прекомерни резервации на капацитет, което ще доведе до допълнителни разходи, които няма да отразяват действителните им нужди от капацитет.

Във връзка с горното, „Ай Си Джи Би“ АД посочва, че с най-висок приоритет за дружеството е да предостави равни и адекватни възможности на потенциалните потребители и едновременно с това да третира всички точки на междусистемно свързване със съседните оператори на преносни системи еднакво. Дружеството счита за целесъобразно включването

на всички общи точки на междусистемно свързване в годишните търгове за капацитет през юли 2023 г., дори тази с DESFA, която е планирана за въвеждане в експлоатация от м. януари 2024 г. „Ай Си Джи Би“ АД предлага горния подход, за да се предостави на потенциалните ползватели равни шансове за резервиране на капацитет, като се ползват от предимството на цялата регионална газова инфраструктура, включително на FSRU Александруполис. За да се избегне неоснователно и прекомерно резервиране на капацитет, което е свързано с допълнителни разходи, „Ай Си Джи Би“ АД е предложило по отношение на точката на междусистемно свързване с DESFA да се прилага следното условие: ползвателят резервира капацитетния продукт, съответно „Ай Си Джи Би“ АД предоставя услугите по пренос през тази точка на междусистемно свързване, считано от датата на търговска експлоатация на точката на междусистемно свързване с DESFA, като дружеството съобщава датата на започване на търговската експлоатация не по-късно от 1 месец преди началото. В допълнение, „Ай Си Джи Би“ АД посочва, че тези резервации влизат в сила и съответната тарифа за капацитета за точката на междусистемно свързване с DESFA ще се начисляват не по-рано от датата на търговска експлоатация на цитираната точка. Потенциалните потребители няма да бъдат изложени на неоснователни и прекомерни резервации, нито ще поемат допълнителни разходи, преди точката на междусистемно свързване с DESFA да стане търговски активна, т.е. реалното начало на използване на резервирания на 3 юли 2023 г. капацитет.

Edison SPA посочва, че с началото на търговската експлоатация на FSRU Александруполис, на входа на газопровода IGB в Комотини, ще е налице конкуренция между точките на междусистемно свързване с TAP и с DESFA. Според Edison SPA е необходимо потребителите на газопровода IGB да имат право да променят входната точка между точките на междусистемно свързване с TAP и с DESFA. Edison SPA поставя въпроса за метода на ценообразуване, който ще бъде приложен към двете точки на междусистемно свързване.

По отношение на горното, „Ай Си Джи Би“ АД посочва, че съгласно т. 6.4.3 от Мрежовия кодекс на дружеството, освободените ползватели на мрежата, които са резервирали капацитет в газопровода IGB и са подписали споразумение за пренос на газ, в което са посочили входна точка в Р Гърция, имат право да я променят, ако има втора входна точка в Р Гърция. Освободените ползватели на мрежата имат право на една промяна на всеки десет години, но не повече от две промени за срока на споразумението за пренос на газ. Първият десетгодишен период започва от датата на търговска експлоатация на газопровода IGB. Всеки следващ период започва да тече с изтичането на предходния. „Ай Си Джи Би“ АД посочва, че ако е технически осъществимо и има свободен капацитет в дадена точка, може да позволи промяна на входната точка. По отношение на метода на ценообразуване, „Ай Си Джи Би“ АД счита, че няма отношение към този въпрос, като това се отнася до вътрешната тарифна методика на DESFA.

Gastrade посочва, че относно капацитетният продукт по т. 4 от писмото на „Ай Си Джи Би“ АД е необходимо да бъдат изяснени следните въпроси: дали ще се прилага за цялата газова година 2023/2024 и ще се предлага ли като конкурентен продукт с квази-годишния продукт, който ще се предлага на точката на междусистемно свързване с DESFA. В тази връзка, „Ай Си Джи Би“ АД посочва, че капацитетният продукт, който е въведен в т. 4 от предложението на дружеството ще бъде предложен поне за следващите 5 години съгласно чл. 11 от Регламента, като конкурентен продукт с квази-годишния продукт, който ще се предлага на точката на междусистемно свързване с DESFA.

По отношение на искането на „Ай Си Джи Би“ АД да предложи неосвободения преносен капацитет като „конкуриращи се капацитети“ съгласно Регламент (ЕС) 2017/459 между точката на междусистемно свързване с TAP и точката на междусистемно свързване с DESFA, като неосвободения преносен капацитет на точката на междусистемно свързване с DESFA се предлага като квази-годишен преносен капацитет, чието резервиране и ползване да е отложено във времето и влиза в сила от началната дата на търговската експлоатация на точката на междусистемно свързване с DESFA (и FSRU-Alexandroupolis):

Съгласно чл. 3, т. 14 от Регламент (ЕС) 2017/459 „конкуриращи се капацитети“ означава капацитети, за които наличният капацитет в една точка от мрежата не може да бъде разпределен, без да бъде намален изцяло или частично наличният капацитет в друга точка от мрежата.

На основание чл. 8, пар. 2 от Регламент (ЕС) 2017/459 за всички точки на междусистемно свързване се прилага тръжна процедура от един и същ вид. Съответните тръжни процедури започват едновременно за всички засегнати точки на междусистемно свързване. При всяка тръжна процедура, свързана с даден стандартен продукт за капацитет, се разпределя капацитет независимо от всяка друга тръжна процедура, освен когато се разпределя добавен капацитет или в случаи, в които при съгласие от страна на пряко участващите оператори на преносни системи и след одобрение на съответните национални регулаторни органи се разпределя конкурентен капацитет.

Предвид горното и поради техническите възможности на газопровода IGB и наличието на две входни точки на междусистемно свързване с DESFA и TAP на територията на Р Гърция, следва да се отбележи, че само една от тях е в състояние да осигури целия техническия капацитет на газопровода IGB. Резервирането на капацитет в една от тези точки повлиява на капацитета в другата точка. Предвид факта, че се очаква точката на междусистемно свързване с DESFA да влезе в експлоатация в началото 2024 г., която е обвързана с въвеждането в експлоатация на FSRU Alexandroupolis, а от друга страна началната дата на годишния стандартен продукт за капацитет започва на 01.10.2023 г., то резервиран годишен стандартен продукт за капацитет на тази точка няма да може да бъде използван за този период. Също следва да се отбележи, че в случай, че на предстоящите търгове за годишен стандартен продукт за капацитет (на 03.07.2023 г.) не се предложи квази-годишен преносен капацитет, чието резервиране и ползване да е отложено във времето, то на точката на междусистемно свързване DESFA-IGB няма да е възможно резервиране и съответно използването на годишен стандартен продукт за капацитет за цялата газова година 2023/2024.

С предлагането на конкуриращи се капацитети и квази-годишен преносен капацитет ще се даде възможност на ползватели да оптимизират газовите потоци, пренасяйки природен газ от Р Гърция до Р България през IGB, като по този начин се гарантира защитата на интересите на мрежовите ползватели.

По отношение на искането на „Ай Си Джи Би“ АД да предложи по време на годишните търгове през юли 2023 годишен прекъсваем капацитет в обратна посока само на точките на междусистемно свързване с „Булгартрансгаз“ ЕАД и с TAP за 1 газова година:

Следва да се отбележи, че точката на междусистемно свързване на газопровода IGB с DESFA в посока север-юг свързва газопровода IGB единствено с терминала за регазификация FSRU Alexandroupolis, който е входна точка на гръцката газопреносна система, поради което ако в тази точка на междусистемно свързване бъде предложен годишен прекъсваем капацитет в обратна посока, същият е невъзможно да бъде реализиран.

По отношение на искането на „Ай Си Джи Би“ АД да предложи неосвободения твърд капацитет в права посока на точката на междусистемно свързване с TAP като негруппиран на годишните търгове през юли 2023 г.:

Следва да се отбележи, че към настоящия момент, единствената възможност за пренос на природен газ от газопреносната мрежа на DESFA до междусистемния газопровод IGB, е посредством TAP и техния капацитетен продукт „маршрут 3“. Мрежови ползвател, който е резервирал продукт „маршрут 3“ в TAP, не може да резервира групиран капацитет на изход TAP и вход IGB. Това от своя страна е пречка за пренос на природен газ от DESFA до IGB, освен за освободените ползватели на IGB, които имат резервиран дългосрочен входен капацитет в IGB и имат възможността да го ползват в комбинация с „маршрут 3“ в TAP. Тази ситуация възпрепятства достъпа до капацитет на IGB в права посока и не позволява

максимизирането на газовите потоци към България, което има съответно въздействие върху диверсификацията на доставките на газ и застрашава сигурността на доставките за страната.

По отношение на искането на „Ай Си Джи Би“ АД да се одобри заделяне на 10% от съществуващия технически капацитет във всяка точка на междусистемно свързване за първите 5 газови години, както и 20% от съществуващия технически капацитет във всяка точка на междусистемно свързване от 6-тата до 10-тата газова година (включително) в случай, че дружеството реши да предложи капацитет за повече от 5 газови години:

Съгласно чл. 8, пар. 6 от Регламент (ЕС) 2017/459 количество, равно на поне 20% от съществуващия технически капацитет във всяка точка на междусистемно свързване, се заделя и предлага в съответствие с параграф 7 от същия регламент. Ако наличният капацитет е по-малък от дела на подлежащия на заделяне технически капацитет, се заделя целият наличен капацитет. Този капацитет се предлага в съответствие с параграф 7, буква „б“, докато всеки друг заделен капацитет се предлага в съответствие с параграф 7, буква „а“ от регламента.

Съгласно чл. 8, пар. 7, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2017/459 заделеният капацитет съгласно параграф 6 се предлага при спазване на следните разпоредби: количество, равно на поне 10% от съществуващия технически капацитет във всяка точка на междусистемно свързване, се предлага не по-рано от момента на ежегодния търг за годишен капацитет, предвиден в член 11 и провеждан в съответствие с тръжния календар по време на петата газогодина, предхождаща началото на съответната газогодина.

Съгласно чл. 8, т. 9 от Регламент (ЕС) 2017/459 точният дял на заделения съгласно параграфи 6 и 8 от същия регламент капацитет се обсъжда със заинтересованите страни, съгласува се между операторите на преносни системи и се одобрява от националните регулаторни органи за всяка точка на междусистемно свързване. Националните регулаторни органи по-специално обмислят заделянето на по-големи дялове капацитет за по-кратък срок, за да се избегне блокирането на пазарите за доставки надолу по веригата.

Предвид горното, следва да се отбележи, че с поисканото заделяне на капацитет от съществуващия технически капацитет във всяка точка на междусистемно свързване ще се осигури предлагане на краткосрочни стандартни продукти за капацитет, което е в изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) 2017/459.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 8 от Регламент (ЕС) 2017/459 на Комисията от 16 март 2017 година за установяване на Мрежов кодекс относно механизмите за разпределяне на капацитет в газопреносни системи и за отмяна на Регламент (ЕС) № 984/2013,

КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

РЕШИ:

Приема Съвместно решение на Комисията за енергийно и водно регулиране и Регулаторния орган за отпадъци, енергия и води на Р Гърция относно годишните търгове за капацитет, които ще се провеждат от „Ай Си Джи Би“ АД в съответствие с тръжния календар на Европейската мрежа за преносните оператори на газ.

Решението подлежи на обжалване в 14 (четиринадесет) дневен срок пред Административен съд София-град.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:

РОСИЦА ТОТКОВА